

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
---------------------	----

Część I

ASPEKTY PRAWNE

Irena Lipowicz

Wprowadzenie do części I: aspekty prawne innowacji w ochronie zdrowia	19
--	-----------

Introduction to the Part I: legal aspects of innovation in health care	21
---	-----------

Irena Lipowicz, Maciej Szmigiero

Pojęcie innowacji prawnych i ekonomicznych w ochronie zdrowia.

Zarys problematyki	23
---------------------------------	-----------

1. Uwagi wstępne	23
------------------------	----

2. Pojęcie innowacji	24
----------------------------	----

3. Innowacje technologiczne w ochronie zdrowia – prawo determinantą wzrostu	27
---	----

4. Polityka innowacyjna państwa	29
---------------------------------------	----

5. Edukacja jako czynnik wzrostu innowacyjności	31
---	----

6. Gospodarka oparta na wiedzy	33
--------------------------------------	----

Bibliografia	34
--------------------	----

Włodzimierz Cezary Włodarczyk

Uwagi o innowacjach w ochronie zdrowia	37
---	-----------

1. Innowacje w zdrowiu	37
------------------------------	----

1.1. Sprawy definicyjne	37
-------------------------------	----

1.2. Innowacje technologiczne i systemowe	41
---	----

1.3. Zintegrowane świadczenia – postulaty WHO	44
---	----

2. Innowacja organizacyjna – opieka zarządzana	48
--	----

2.1. Laboratorium innowacji – system zdrowotny USA	48
--	----

2.2. Droga do opieki zarządzanej	50
--	----

2.3. Koncepcja HMO	54
2.4. Oceny HMOs	59
2.5. Oddziaływanie idei opieki zarządzanej	65
3. Podsumowanie	67
Bibliografia	69

Aleksandra Syryt

Konstytucyjne granice regulacji prawnych w obszarze innowacji medycznych – rozważania na tle zasady proporcjonalności	79
1. Uwagi wstępne	79
2. Konstytucyjne przepisy odnoszące się do rozwoju technologicznego ...	80
3. Konstytucyjne instytucje a ingerencja technologii w status jednostki. Perspektywa innowacji medycznych	82
3.1. Uwagi ogólne	82
3.2. Obszary konstytucyjne a innowacje	83
3.3. Zrównoważony rozwój w Konstytucji RP a innowacje	84
3.4. Konstytucyjna zasada proporcjonalności a innowacje	85
4. Wnioski	89
Bibliografia	89

Leszek Bosek

Innowacje w ochronie zdrowia a odpowiedzialność cywilna za robota medycznego	92
Uwagi wprowadzające	92
1. Rezolucja Parlamentu Europejskiego	93
2. Reżim odpowiedzialności deliktowej	95
2.1. Odpowiedzialność według podstaw – niebezpieczny produkt	95
2.2. Odpowiedzialność według podstaw – ogólna formuła deliktu	99
2.3. Odpowiedzialność według podstaw – inne podstawy deliktowe	100
2.4. Ekskurs: odpowiedzialność za eksperymentalnego robota	101
3. Reżim odpowiedzialności kontraktowej	101
4. Wnioski	102
Bibliografia	103

Iwona Wrześniewska-Wal

Innowacje w zdrowiu publicznym – szanse czy zagrożenia?	106
1. Uwagi wstępne	106
2. Zdrowie publiczne	107
3. Pozyskiwanie i przechowywanie materiału biologicznego do badań w zakresie zdrowia publicznego	108
4. Prawa dawców materiału biologicznego	109
5. Wynalazki biotechnologiczne	112
6. Wyłączenia patentowe	114
7. Patentowanie ciała ludzkiego	114

8. Podsumowanie	115
Bibliografia	116
<i>Jolanta Pacian</i>	
Uwarunkowania innowacyjności w prawie ochrony zdrowia	119
1. Uwagi wstępne	119
2. Definicje innowacji i podział	119
3. Uwarunkowania prawne telemedycyny jako jednego z rozwiązań innowacyjnych w ochronie zdrowia	121
4. Uregulowania prawne w zakresie wykonywania zawodów medycznych w sposób telemedyczny	124
5. Podsumowanie	127
Bibliografia	128
<i>Radosław Mędrzycki</i>	
Opieka zdrowotna osób starszych – między paternalizmem a niezależnością. Uwagi na tle innowacji w ochronie zdrowia	131
1. Wprowadzenie i konceptualizacja pojęć podstawowych	131
2. Konteksty samodzielności osób starszych i paternalizmu wobec osób starszych	133
3. Innowacje w ochronie zdrowia – spojrzenie ogólne	136
4. Wybrane innowacje w służbie zdrowia a samodzielność osób starszych	138
5. Podsumowanie	140
Bibliografia	140
<i>Michał Florczak, Sebastian Sikorski</i>	
Sztuczna inteligencja w medycynie – nowe wyzwanie w obszarze regulacji administracyjnoprawnej	143
1. Uwagi wstępne	143
2. Definicja sztucznej inteligencji oraz uczenia maszynowego	145
3. Zastosowanie narzędzi informatycznych w medycynie	147
4. Aspekty prawne dotyczące sztucznej inteligencji	152
5. Podsumowanie	157
Bibliografia	158
<i>Maciej Szmigiero</i>	
Loty bezzałogowymi statkami powietrznymi poza zasięgiem wzroku jako nowa forma ich wykorzystywania w ochronie zdrowia	163
1. Uwagi wstępne	163
2. Terminologia	164
3. Potencjalne zastosowania, w tym w zakresie ochrony zdrowia	165
4. Tło regulacyjne europejskie	167
5. Dopuszczenie lotów poza zasięgiem wzroku	168

6. Loty BVLOS w rozporządzeniu w sprawie wyłączenia	
Prawa lotniczego	170
7. Podsumowanie	172
Bibliografia	173

Agnieszka Piskorz-Ryń

Ochrona informacji o stanie zdrowia pacjenta – stan obecny i postulaty zmian	178
1. Uwagi wstępne	178
2. Tajemnica pacjenta w przepisach prawa	179
3. Ochrona informacji o stanie zdrowia pacjenta – postulaty zmian	183
Bibliografia	184

Mariusz Szyrski

Prawne aspekty problematyki zapotrzebowania na energię elektryczną w szpitalach	187
1. Uwagi wstępne	187
2. Stan infrastruktury szpitalnej z perspektywy kontroli NIK	188
3. Analiza obowiązującej regulacji prawnej w zakresie bezpieczeństwa energetycznego szpitali	190
4. Podsumowanie	193
Bibliografia	194

Daniel W. Szpilman

Europejska EHR. Analiza obecnego statusu EHR w Unii Europejskiej i w Szwajcarii	197
1. Uwagi wstępne	197
2. Elektroniczna dokumentacja medyczna	198
3. Perspektywy zunifikowanego EHR w Unii Europejskiej	199
4. Obecna sytuacja EHR w Szwajcarii	201
5. Szanse i zagrożenia związane z elektroniczną dokumentacją medyczną na poziomie europejskim	203
5.1. Szanse	203
5.1.1. Błędy medyczne i podejmowanie decyzji klinicznych	203
5.1.2. Zarządzanie efektami ubocznymi	203
5.1.3. Mobilność	204
5.1.4. Wykorzystanie do badań medycznych	204
5.2. Ryzyko	204
5.2.1. Bezpieczeństwo	204
5.2.2. Obciążenie pracą	206
5.2.3. Koszty	206
6. Podsumowanie oraz wnioski	207
Bibliografia	209

Anna Ewa Tyszk

Dostępność leków innowacyjnych w Polsce i innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej w latach 2014–2018. Analiza porównawcza	214
1. Uwagi wstępne	214
2. Innowacyjne terapie oraz ich dostępność	215
2.1. Finansowanie leków w systemach ochrony zdrowia	215
2.2. Innowacyjne terapie	215
2.3. Różnice w dostępności leków innowacyjnych	217
3. Metodologia badań	218
3.1. Przedmiot badań oraz metody badawcze	218
3.2. Organizacja badań	220
4. Analiza dostępności innowacyjnych terapii w krajach Europy Środkowo-Wschodniej	221
4.1. Charakterystyka analizowanych krajów	221
4.2. Porównanie rejestracji innowacyjnych terapii	223
4.3. Analiza refundacji leków w poszczególnych dziedzinach	226
5. Podsumowanie oraz wnioski dla Polski	229
Bibliografia	231

Część II

ASPEKTY EKONOMICZNE

Ewelina Nojszewska

Wprowadzenie do części II: znaczenie analizy ekonomicznej w ochronie zdrowia	237
Introduction to the Part II: significance of economic analysis in healthcare	239

Ewelina Nojszewska

Znaczenie analizy ekonomicznej dla innowacji w ochronie zdrowia	242
1. Uwagi wstępne	242
2. Innowacje w ochronie zdrowia	245
3. Analiza ekonomiczna jako innowacja w ochronie zdrowia	248
4. Koszty pośrednie	250
5. Skuteczność leczenia	252
6. Efektywność funkcjonowania szpitali jako przedsiębiorstw	252
7. Value Based Healthcare (VBHC)	253
8. Podsumowanie i wnioski	255
Bibliografia	255

Jadwiga Suhecka, Adam Mateusz Suhecki

Analizy ekonomiczne i ich znaczenie dla podejmowania decyzji w ochronie zdrowia	261
1. Uwagi wstępne	261

2. Nowe kierunki zmian w europejskich systemach opieki zdrowotnej	267
3. Główne założenia polityki publicznej opartej na dowodach	270
4. Ewaluacja ekonomiczna w ocenie efektywności alokacji zasobów w opiece zdrowotnej	276
Bibliografia	280
<i>Agata Sielska</i>	
Ocena efektywności opieki zdrowotnej w polskich województwach	284
1. Uwagi wstępne	284
2. Potrzeba badania efektywności w opiece zdrowotnej	285
3. Ocena efektywności metodą DEA	286
4. Ocena efektywności funkcjonowania opieki zdrowotnej w polskich województwach	291
4.1. Dane i kryteria	291
4.2. Efektywność opieki zdrowotnej w województwach	292
4.3. Konwergencja województw pod względem efektywności opieki zdrowotnej	296
4.4. Zmiany efektywności opieki zdrowotnej w województwach	297
5. Podsumowanie	299
Bibliografia	300
<i>Zofia Skrzypczak, Józef Haczyński</i>	
Aparatura diagnostyczna w systemie opieki zdrowotnej – Polska na tle krajów europejskich	303
1. Uwagi wstępne	303
2. Zasoby nowoczesnej aparatury diagnostycznej – Polska na tle innych krajów europejskich	307
3. Efektywność wykorzystania sprzętu diagnostycznego	315
4. Podsumowanie	321
Bibliografia	322
<i>Agnieszka Trojniak, Dawid Skaza, Karol Nowak, Barbara Serkis, Krzysztof Jarowicz, Karolina Liberacka, Julia Komorzycka, Józef Haczyński</i>	
Szczepienia ochronne – czy postęp jest zagrożeniem?	325
1. Zarys historii wakcynologii	325
2. Innowacje w dziedzinie szczepień ochronnych	327
3. Sytuacja epidemiologiczna w Polsce	337
4. Wyniki	338
5. Ekonomia szczepień ochronnych	347
6. Inne kwestie wpływające na rynek szczepień	352
7. Podsumowanie	355
Bibliografia	356

Patrycja Guzikowska, Mateusz Guzikowski

Alternatywne wyjaśnienie przyczyn pułapki niskiej dzietności	363
1. Uwagi wstępne	363
2. Drugie przejście demograficzne (SDT)	364
2.1. Istota	364
2.2. Dotychczasowa krytyka	366
3. Alternatywne wyjaśnienie pułapki niskiej dzietności	368
3.1. Pojęcie i typologia niepłodności	368
3.2. Czynniki wpływające na płodność kobiety i mężczyzny	368
4. Wpływ niepłodności na współczynnik dzietności	371
5. Podsumowanie	373
Bibliografia	373

Akty prawne

Decyzja Komisji (2014/2011/EU) z 23.07.2014 r. w sprawie planu zainicjowania projektu Europejskiego Instytutu Zdrowia na potrzeby dofinansowania oddziaływań w ramach służby publicznej (Dz.U. L 213 z 2014 r. s. 43)	decyzja Komisji (2014/2011/EU) z 23.07.2014 r. w sprawie planu zainicjowania projektu Europejskiego Instytutu Zdrowia na potrzeby dofinansowania oddziaływań w ramach służby publicznej (Dz.U. L 213 z 2014 r. s. 43)
dyrektywa (UE) 2016/1148 Parlamentu Europejskiego i Rady z 6.07.2016 r. w sprawie ataków cybernetycznych (Dz.U. L 192 z 2016 r. s. 1)	dyrektywa (UE) 2016/1148 Parlamentu Europejskiego i Rady z 6.07.2016 r. w sprawie ataków cybernetycznych (Dz.U. L 192 z 2016 r. s. 1)
dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z 26.10.2016 r. w sprawie dostępu do informacji publicznej (Dz.U. L 302 z 2016 r. s. 1)	dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z 26.10.2016 r. w sprawie dostępu do informacji publicznej (Dz.U. L 302 z 2016 r. s. 1)
dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z 26.10.2016 r. w sprawie dostępu do informacji publicznej (Dz.U. L 302 z 2016 r. s. 1)	dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z 26.10.2016 r. w sprawie dostępu do informacji publicznej (Dz.U. L 302 z 2016 r. s. 1)
Plan anti-Drop default w ramach polityki łączności w Unii (z dnia 21.07.2016 r.) (Kody pocztowe) (Dz.U. L 192 z 2016 r. s. 1)	Plan anti-Drop default w ramach polityki łączności w Unii (z dnia 21.07.2016 r.) (Kody pocztowe) (Dz.U. L 192 z 2016 r. s. 1)
ustawa z 26.06.1971 r. o wstępie przedsiębiorstwa (Dz.U. z 1971 r. s. 20)	ustawa z 26.06.1971 r. o wstępie przedsiębiorstwa (Dz.U. z 1971 r. s. 20)
Kośćki Białe, 1000 sztuk	Kośćki Białe, 1000 sztuk
Koncerty 800	Koncerty 800
ustawa z 30.06.2016 r. o Planie świadomości finansowej (Dz.U. z 2016 r. poz. 734)	ustawa z 30.06.2016 r. o Planie świadomości finansowej (Dz.U. z 2016 r. poz. 734)
rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2186 z 20.11.2016 r. w sprawie dostępu do informacji publicznej w związku z przyjęciem rozporządzenia (UE) 2016/2187 z 20.11.2016 r. w sprawie dostępu do informacji publicznej w ramach służby publicznej (Dz.U. L 302 z 2016 r. s. 1)	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2186 z 20.11.2016 r. w sprawie dostępu do informacji publicznej w związku z przyjęciem rozporządzenia (UE) 2016/2187 z 20.11.2016 r. w sprawie dostępu do informacji publicznej w ramach służby publicznej (Dz.U. L 302 z 2016 r. s. 1)